

บทที่ 5

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของเอนไซม์ไฟเตสและอนินทรีย์ฟอสเฟตต่อการใช้ฟอสฟอรัสใน
ปลานิลแปลงเพศ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเสริมเอนไซม์ไฟเตสในระดับ 4,000 หน่วยต่ออาหาร 1 กิโลกรัม เป็นระดับที่มี
ความเหมาะสมที่สุดสำหรับการทดลองครั้งนี้ที่ทำให้มีการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหาร
ประสิทธิภาพการย่อยและดูดซึมฟอสฟอรัสดีที่สุด

2. อนินทรีย์ฟอสเฟตรูปที่เหมาะสมต่อการเสริมในอาหารปลานิลคือ ไตรแคลเซียม
ฟอสเฟตและโมโนแคลเซียมฟอสเฟต เนื่องจากมีการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการใช้
อาหารดีกว่าไดแคลเซียมฟอสเฟต

3. ปลานิลในกลุ่มที่ได้รับการเสริมด้วยอนินทรีย์ฟอสเฟตมีการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพ
การใช้อาหาร อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ องค์กรประกอบของฟอสฟอรัสในตัวปลาดี
กว่าปลานิลในกลุ่มที่ได้รับการเสริมด้วยเอนไซม์ไฟเตสในระดับที่ต่ำกว่า 4,000 หน่วยต่ออาหาร
1 กิโลกรัม แต่สำหรับปลานิลที่ได้รับการเสริมด้วยเอนไซม์ไฟเตสในระดับสูง (4,000 หน่วยต่อ
อาหาร 1 กิโลกรัม) มีการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหาร อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็น
เนื้อ องค์กรประกอบของฟอสฟอรัสในตัวปลาใกล้เคียงกับปลานิลในกลุ่มที่ได้รับการเสริมด้วย
อนินทรีย์ฟอสเฟต แต่ประสิทธิภาพการย่อยอาหารและการดูดซึมฟอสฟอรัส การสะสมฟอสฟอรัส
และแคลเซียมในกระดูกของปลานิลในกลุ่มที่ได้รับการเสริมด้วยเอนไซม์ไฟเตสดีกว่าปลานิล
ในกลุ่มที่ได้รับการเสริมด้วยอนินทรีย์ฟอสเฟต และการเสริมด้วยเอนไซม์ไฟเตสจะมี
ฟอสฟอรัสขับทิ้งผ่านทางมูลน้อยกว่าการเสริมด้วยอนินทรีย์ฟอสเฟต การเสริมด้วยเอนไซม์
ไฟเตสและอนินทรีย์ฟอสเฟตไม่มีความผิดปกติของเนื้อเยื่อตับและไต

ข้อเสนอแนะ

1. สูตรอาหารที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นสูตรอาหารสำหรับการวิจัยเพื่อให้ทราบผลของประสิทธิภาพของเอนไซม์ต่อการเพิ่มความสามารถใช้ฟอสฟอรัสของปลานิล วัตถุดิบอาหารที่ใช้จึงเป็นวัตถุดิบจากพืชทั้งหมด ซึ่งสูตรอาหารที่ทำการศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์น้ำโดยสามารถลดต้นทุนค่าอาหาร โดยเฉพาะในส่วนของปลาป่นที่ราคาสูงลงได้ เนื่องจากผลการทดลองพบว่าสามารถทดแทนวัตถุดิบสัตว์ด้วยวัตถุดิบพืชได้ เมื่อมีการเสริมด้วยเอนไซม์ไฟเตส แต่ควรมีการศึกษาและค้นคว้าต่อไป เพื่อเพิ่มความน่ากินของอาหาร การเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหาร และอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อที่ดียิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้คาดว่ามีการสลายของเอนไซม์ไฟเตส ซึ่งสาเหตุน่าจะมาจากการละลายน้ำ ดังนั้นจึงควรมีการเคลือบเม็ดอาหารที่ผ่านการเสริมเอนไซม์ไฟเตสแล้วด้วยน้ำมันปลา หรือโคโคซาน เพื่อป้องกันการละลายของเอนไซม์ไฟเตส ในระหว่างการให้อาหาร แม้ว่าการละลายน้ำของเอนไซม์ในระหว่างการให้อาหารจะเกิดขึ้นได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม นอกจากนี้ควรมีการศึกษาถึงปริมาณเอนไซม์ไฟเตสที่คงเหลืออยู่หลังจากการเก็บรักษาเอนไซม์ไประยะหนึ่งก่อนนำอาหารนั้นไปใช้เลี้ยงปลา

ตารางที่ 4 การเจริญเติบโตของปลานิลที่ได้รับอาหารที่มีเอนไซม์ไฟเตสในระดับต่างๆ และอนินทรีย์ฟอสเฟต 3 รูปแบบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์¹ (หน่วยเป็นกรัม)

สูตรอาหาร	ระยะเวลา (สัปดาห์ที่)				
	0	2	4	6	8
1	3.49±0.06 ^a	4.16±0.26 ^a	5.65±0.37 ^a	6.73±0.11 ^a	7.76±0.06 ^a
2	3.39±0.10 ^a	4.01±0.1 ^a	5.34±0.35 ^a	6.71±0.32 ^a	8.11±0.35 ^a
3	3.47±0.01 ^a	4.02±0.09 ^a	5.32±0.15 ^a	6.60±0.12 ^a	8.09±0.23 ^a
4	3.47±0.03 ^a	4.12±0.06 ^a	5.48±0.06 ^a	6.90±0.12 ^{ab}	8.51±0.28 ^{ab}
5	3.42±0.12 ^a	4.34±0.18 ^a	5.95±0.49 ^a	7.63±0.60 ^{bc}	9.76±0.82 ^{bc}
6	3.45±0.07 ^a	4.24±0.18 ^a	5.97±0.48 ^a	7.76±0.73 ^{bc}	10.20±1.09 ^c
7	3.48±0.06 ^a	4.20±0.21 ^a	5.79±0.47 ^a	7.22±0.64 ^{abc}	8.80±1.21 ^{ab}
8	3.47±0.05 ^a	4.32±0.11 ^a	6.07±0.22 ^a	7.98±0.52 ^c	10.35±0.67 ^c

¹ ตัวเลขที่นำเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ± ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากข้อมูล 3 ซ้ำ

ค่าเฉลี่ยในสัปดาห์ที่มีตัวอักษรเหมือนกันกำกับ ไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 5 น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ อัตราการกินอาหาร และอัตราการรอดตายของปลานิล ที่ได้รับอาหารที่มี เอนไซม์ไฟเตสระดับต่างๆ และอนินทรีย์ฟอสเฟต 3 รูปแบบเป็นเวลา 8 สัปดาห์¹

สูตรอาหาร	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น ² (%)	อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ ³ (% ต่อวัน)	อัตราการกินอาหาร ⁵ (% ต่อตัวต่อวัน)	อัตราการรอดตาย ⁴ (%)
1	122.18±4.07 ^a	1.43±0.03 ^a	3.38±0.10 ^a	100 ^a
2	139.28±9.86 ^a	1.56±0.07 ^a	3.56±0.10 ^a	98.33±2.89 ^a
3	133.07±7.82 ^a	1.51±0.06 ^a	3.31±0.07 ^a	98.33±2.89 ^a
4	145.08±8.52 ^a	1.60±0.06 ^a	3.38±0.11 ^a	100 ^a
5	185.77±29.50 ^{bc}	1.87±0.19 ^{bc}	3.50±0.28 ^a	100 ^a
6	195.55±28.17 ^c	1.93±0.18 ^c	3.53±0.11 ^a	96.67±2.89 ^a
7	153.18±33.24 ^{ab}	1.65±0.23 ^{ab}	3.24±0.44 ^a	100 ^a
8	198.61±15.30 ^c	1.95±0.09 ^c	3.64±0.45 ^a	98.33±2.89 ^a

¹ ตัวเลขที่นำเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ± ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากข้อมูล 3 ซ้ำ ค่าเฉลี่ยในสดมภ์ที่มีตัวอักษรเหมือนกันกำกับ ไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ (p>0.05)

² น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น = (น้ำหนักสุดท้าย-น้ำหนักเริ่มต้น) x100/น้ำหนักเริ่มต้น

³ อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ = ln น้ำหนักสุดท้าย-ln น้ำหนักเริ่มต้น x100 / เวลา(วัน)

⁴ อัตราการรอดตาย = จำนวนปลาที่เหลือ x 100/จำนวนปลาเริ่มต้น

⁵ อัตราการกินอาหาร = น้ำหนักอาหารแห้งที่ปลากิน x 100/ {(น้ำหนักปลาเฉลี่ยเริ่มต้น+น้ำหนักปลาเฉลี่ยสุดท้าย)/2} x ((จำนวนปลาเริ่มต้น+จำนวนปลาสุดท้าย)/2 x ระยะเวลาที่ปลาได้รับอาหารทดลอง)}

ตารางที่ 7 ประสิทธิภาพการย่อยอาหาร และประสิทธิภาพการดูดซึมฟอสฟอรัสของปลานิลที่ได้รับอาหารที่มีเอนไซม์ไฟเตส ระดับต่างๆ และอนินทรีย์ฟอสเฟต 3 รูปแบบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์¹

สูตรอาหาร	ประสิทธิภาพการย่อย (%)					ประสิทธิภาพการดูดซึมฟอสฟอรัส (%)
	วัตถุดิบแห้ง	โปรตีน	ไขมัน	ฟอสฟอรัส	แคลเซียม	
1	32.43±3.03 ^{ab}	54.49±1.30 ^a	48.43±0.77 ^a	24.26±2.31 ^{bc}	92.09±0.72 ^{abc}	55.00±4.32 ^c
2	43.27±3.30 ^c	75.19±3.44 ^c	59.08±1.66 ^b	20.91±7.61 ^{ab}	90.23±0.68 ^a	55.18±3.46 ^c
3	47.26±1.10 ^{cd}	79.31±0.56 ^{cd}	63.23±1.28 ^b	31.46±4.90 ^{bcd}	90.71±0.85 ^{ab}	57.14±4.75 ^c
4	53.34±1.89 ^d	81.60±0.64 ^d	64.32±1.20 ^b	34.09±1.76 ^{cd}	93.02±0.65 ^{bc}	58.83±2.78 ^c
5	46.29±6.54 ^{cd}	78.68±2.63 ^{cd}	63.30±3.65 ^b	37.00±6.62 ^d	90.49±2.70 ^{ab}	59.74±3.40 ^c
6	38.97±3.70 ^{bc}	76.31±1.19 ^c	49.22±4.47 ^a	22.98±9.16 ^{abc}	90.81±0.96 ^{ab}	35.96±5.46 ^a
7	29.42±7.91 ^a	67.18±3.79 ^b	46.69±3.85 ^a	11.10±7.39 ^a	93.04±2.05 ^{bc}	30.20±4.39 ^a
8	42.06±4.11 ^c	77.33±1.06 ^c	60.09±2.68 ^b	25.24±8.55 ^{bcd}	94.17±0.23 ^c	43.27±1.83 ^b

¹ ค่าเฉลี่ย ± ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากข้อมูล 3 ซ้ำ

ค่าเฉลี่ยในสัปดาห์ที่มีตัวอักษรเหมือนกันกำกับ ไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ (p>0.05)

ตารางที่ 11 คุณภาพน้ำเฉลี่ยตลอดการทดลอง 8 สัปดาห์¹

สูตรอาหาร	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	ความเป็นกรด เป็นด่าง	ความกระด้าง (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ความเป็นด่าง (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ฟอสฟอรัส (มิลลิกรัมต่อลิตร)	ออกซิเจนละลายน้ำ (มิลลิกรัมต่อลิตร)
1	26.62±0.52	7.02±0.19	54.56±11.58	40.21±14.63	.0011±0.00	5.48±0.20
2	26.37±0.48	6.86±0.09	52.36±8.30	42.37±15.68	.0033±0.00	5.32±0.20
3	26.44±0.43	6.94±0.22	52.71±12.65	39.41±12.45	.0008±0.00	5.54±0.76
4	26.38±0.48	6.92±0.20	50.23±10.20	37.01±9.22	.0011±0.00	5.63±0.71
5	26.44±0.43	6.93±0.23	50.79±8.75	39.95±14.14	.0011±0.00	5.48±0.98
6	26.44±0.43	7.07±0.41	50.93±10.01	39.28±14.32	.001±0.00	5.63±0.62
7	26.44±0.43	6.90±0.12	50.68±11.43	39.68±14.36	.0019±0.00	5.32±0.12
8	26.44±0.43	6.89±0.23	49.86±11.15	39.29±17.16	.0013±0.00	5.52±0.35
9	26.44±0.43	6.91±0.29	50.99±11.94	38.06±16.08	.0014±0.00	4.98±0.93
บ่อพักน้ำ	26.5±0.5	7.61±0.40	51.13±14.94	34.34±12.63	.001±0.00	5.93±1.36
บ่อพักน้ำ	26.5±0.5	8.19±0.12	60.00±16.61	43.47±13.42	.002±0.00	6.12±1.04

¹ ค่าเฉลี่ย±ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากข้อมูล 3 ซ้ำ